

HANS NIJLAND

'We kunnen maar een ding doen: knokken, knokken, knokken'

>> 5

TERRORISME

Nederland kroop door het oog van de naald

>> 6-7

DAGBLAD VAN HET NOORDEN

WWW.DVHN.NL ■ 24 UUR NIEUWS

Lifelines werkt aan app die ziektes voorspelt

AREND VAN WIJNGAARDEN

GRONINGEN De deelnemers aan het grote Noord-Nederlandse bevolkingsonderzoek Lifelines krijgen mogelijk het eerste digitale 'medische paspoort' ter wereld: een app die onder meer voorspelt of de gebruiker ziek wordt.

Daarmee kunnen gegevens over hun leefstijl, voeding, biomateriaal en erfelijke eigenschappen worden gedeeld met artsen en andere zorgverleners. Een proef onder de naam IkDus wordt voorbereid door Lifelines, het UMCG, medisch laboratorium Certe en de MS Vereniging.

IkDus belooft een revolutie in de gezondheidszorg te worden, als het tenminste echt van de grond komt. In de medische wetenschap wordt steeds meer bekend dat medicijnen en voeding per individu heel anders kunnen werken. De darmflora, erfelijke eigenschappen (vastgelegd in het DNA) en leefstijl blijken een sterke wisselwerking te hebben met ziektes, zoals hart- en vaatziekten, kanker en multiple sclerose (MS).

Lifelines beschikt over een schat aan gezondheidsgegevens van de 165.000 vrijwillige deelnemers, en via hun urine, hoofdhaar, bloed en ontlasting ook data over de darmflora, voeding, leefstijl en het hele DNA

(zogenoemde biomarkers). Bovendien kan Lifelines op aanvraag gegevens koppelen over de woonomgeving van deelnemers, over luchtvervuiling en medicijngebruik.

Via IkDus willen de betrokken partijen die gegevens beschikbaar maken voor de deelnemers, op een inzichtelijke manier. Zodat ze zelf op hun smartphone hun gezondheid kunnen bijhouden en kunnen vergelijken met die van anderen. De gegevens kunnen dan ook gebruikt worden door artsen, om te komen tot 'personalized health'. Het wetenschappelijke idee is dat daarmee persoonlijke voorspellingen gedaan worden over iemands gezondheid, aan de hand van biomarkers.

Voor Lifelines zelf zou de digitale omgeving een extra 'cadeau' voor de deelnemers zijn. Tot nu toe doet 10 procent van de inwoners van Noord-Nederland puur uit goede wil mee. Het enige dat mensen er zelf mee opschieten is dat er misschien ziektes ontdekt worden.

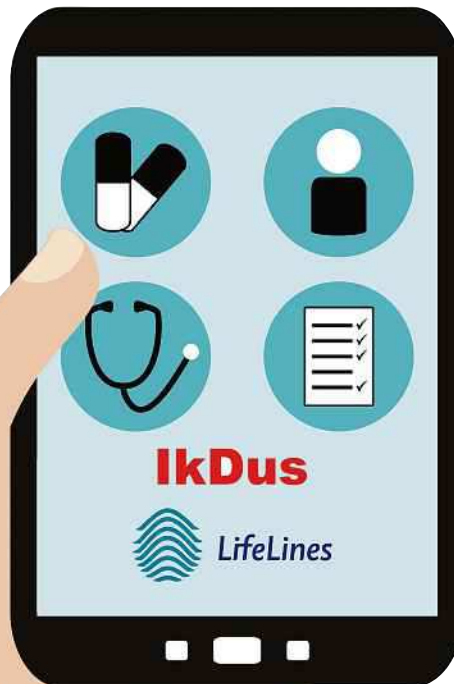
IkDus gaat naar verwachting eerst op kleine schaal van start met een groep van 350 pati-

enten met MS, die nu al meedoen aan Lifelines. Er is een subsidie verstrekt van de provincie Groningen en het Samenwerkingsverband Noord-Nederland. De gemeente Groningen is ook betrokken, in de hoop het systeem te koppelen aan de gemeentelijke welzijnswet Wmo,

zodat IkDus-gebruikers gemakkelijker hulp en ondersteuning kunnen krijgen als hun ziekte erger wordt.

Maar er is meer subsidie nodig om het project echt op gang te helpen. Tot nu toe duurt het onderzoek er naar al zeven jaar en veel van zulke e-healthprojecten komen uiterst moeizaam van de grond.

pagina 2

Privacygevoelig

Er kleven ook nadelen aan digitaal opgeslagen medische gegevens gekoppeld aan 'big data'. Zo worden al snel veel te veel gegevens opgeslagen waardoor het overzicht verloren dreigt te raken. Systemen die niet gebruiksvriendelijk zijn, kunnen medisch personeel ook juist veel extra tijd kosten. Bovendien is het onderhoud kostbaar. Om over de privacygevoeligheid nog maar te zwijgen – het risico dat persoonlijke medische gegevens in verkeerde handen kunnen vallen, woog voor de Eerste Kamer in 2011 zo zwaar dat deze het wetsvoorstel voor het landelijke Elektronisch Patiënten Dossier naar de prullenbak verwees.

WKND

Een ouder verliezen is erg, als jongvolwassene is het extra ingewikkeld

Dierendag: fotografe Heidi van den Bogaard legt de aard van het beestje secuur vast.

ADVERTENTIES

SMILEASE

Particuliere autolease

DE PRIVATE LEASE SPECIALIST VOOR NOORD NEDERLAND

Voor de laagste leaseprijzen van Nederland zie www.smilease.nl/private-lease-acties ★★★★★

9,1

Exclusief winkelen... ontdek... Juwelier Luitjens

LUITJENS
Juwelier | Opticien

Marktstraat 15 - Musselkanaal
0599-412431 - www.juwelierluitjens.nl

DE SPECIALIST IN GOUD EN ZILVER INRUIL

HAMILTON
AMERICAN SPIRIT - SWISS PRECISION

Aangesloten bij Gold Design Jewellers

ADVERTENTIES

Mert, gefeliciteerd met je baan!

bouw select

Voor de betere baan in de bouw

www.bouwselect.nl

LICHTRECLAME

JOHN MATTHIJSSSEN **GEBR. TEN HAVE**

Sinds 1923

MATTHIJSSSENTENHAVE.NL

NEON - LED - ONVERLICHT REPARATIE - ONDERHOUD

bewolkt / 16°
wind: west 3

Achterkamertjeslucht voedt onrust en onvrede Zuidelijke Ringweg >> 20
'Onderste steen moet boven bij politie-inzet Farmsum' >> 24

WEER >> 45
TV >> 58
FAMILIEBERICHTEN >> 29

8 711834 505020 >